

SCHEMA UTBILDNING I MODERN PSYKOANALYS - VÅREN 2026

Våren 2026 består av två delkurser: Narcissism och Psykos.

Kurserna presenteras nedan.

Delkurs 3: Narcissism

Onsdag 14/1 18-20

Föreläsning 1: Om Leonardo Da Vinci - föreläsare Per Magnus Johansson

Digital länk: <https://us06web.zoom.us/j/86790965261?pwd=SWaJB98xBNHbBMUL3w8ZX6FMvkh11L.1>

Leonardo da Vinci - ett barndomsminne publicerades 1910. Det är i denna bok som Freud för första gången använder sig av termen narcissism, en term som sedermera skulle utvecklas till en nyckelbegrepp inom psykoanalysen. I texten om Leonardo beskrivs och analyseras också för första gången hur en - åtminstone latent - passivt homosexuell kan fungera och bearbeta sina frågeställningar. Boken behandlar också det gåtfulla begreppet sublimering. Freud menade själv så sent som 1919 att boken var det enda verkligt sköna som han någonsin skrivit. Föreläsningen syftar till att reflektera över de centrala begrepp som Freud presenterar i boken.

Kurslitteratur:

Freud, S, »Introduktion till narcissismen«, *Samlade Skrifter Band IX*: Stockholm: Natur och Kultur.

Freud, S (1919/1993) *Leonardo da Vinci – ett barndomsminne*, Göteborg: Daidalos

Lördag 31/1

Seminarium om föreläsning 1

Utifrån text på 2-3 sidor med två diskussionsfrågor.

Texten mejlas seminarieledare senast **27/1 kl 23.59**.

Seminariegrupper:

- 1) 8-10
- 2) 10.15-12.15
- 3) 12.30-14.30
- 4) 12.30-14.30 dig

Seminarieledare:

Mats Leffler
Per Magnus Johansson
Peter Sand
Per Magnus Johansson

Text mejlas till:

mats.leffler@gmail.com
archepmj@gmail.com
peterbsand@gmail.com
archepmj@gmail.com

Onsdag 4/2 18-20

Föreläsning 2: Sorg och Melankoli – föreläsare Mats Leffler

Digital länk: <https://us06web.zoom.us/j/89517552854?pwd=rzVbmXJtCvsXDjrOjVtybUnwTosj.1>

Freuds "Sorg och melankoli", skriven 1915, ingår i en grupp om tolv metapsykologiska texter, varav flera gått förlorade. Artikeln bygger i hög grad på "Introduktion till narcissismen" från året innan men har också en utgångspunkt i Emil Kraepelins deskriptiva psykiatri. I Freuds olika grupperingar av diagnostiska kategorier betraktas melankolin ofta som ett exempel på narcissistisk neuros. Viktiga begrepp som "objektrelation" och "sorgearbete" används här för första gången. Förutom själva huvudtexten berör föreläsningen även frågor om differentialdiagnostik hos Freud, i relation till narcissismen.

Kurslitteratur:

Freud S. (1914g), "Erinring, upprepning och genomarbetning", *Samlade Skrifter VIII*, Stockholm: Natur och Kultur.
Freud S. (1917d [1915]), "Metapsykologiskt tillägg till drömläran", *Samlade Skrifter IX*, Natur och Kultur.
Freud S. (1917e [1915]), "Sorg och melankoli", *Samlade Skrifter IX*, Natur och Kultur.
Freud S. (1920a), "Om psykogenesen i ett fall av kvinnlig homosexualitet", *Samlade Skrifter V*, Natur och Kultur.
Johansson, Paul George, "Att historisera det vi idag kallar depression", *Arche* 2019, 66-67. (Finns som PDF)

Lördag 7/2

Seminarium om föreläsning 2

Utifrån text på 2-3 sidor med två diskussionsfrågor.
Texten mejlas seminarieledare senast **5/2 kl 23.59**.

Seminariegrupper:

- 1) 8-10
- 2) 10.15-12.15
- 3) 12.30-14.30
- 4) 15.30-17.30 dig

Seminarieledare:

Per Magnus Johansson
Mats Leffler
Mats Leffler
Peter Sand

Text mejlas till:

archepmj@gmail.com
mats.leffler@gmail.com
mats.leffler@gmail.com
peterbsand@gmail.com

Indikerar avvikande tid

Onsdag 25/2 18-20

Föreläsning 3: Lacan och spegelstadiet – föreläsare Mathias Alvidius

Digital länk: <https://us06web.zoom.us/j/84824597561?pwd=0urzaR6utZzqolcWgh5D6Mdv6mCy6.1>

Föreläsningen har som ämne Lacans begrepp det imaginära, så som det kom att etableras i hans tänkande under 40- och början av 50-talet. Begreppet tar upp och utvecklar teman från Freud och hans begrepp narcissism, och är såväl teoretiskt som kliniskt relevant. Vi ska diskutera hur det både beskriver en diakron fas som en synkron subjektsposition. Begreppet kommer även relateras till de båda övriga i Lacans triad: det reala och det symboliska.

Kurslitteratur:

Lacan J, L'Agressivité en psychanalyse (1948), flera engelska översättningar finns, till exempel i Jacques Lacan: *Écrits*, 2007, WW Norton Co
Lacan J, Spiegelstadiet som utformare av jagets funktion sådan den visar sig för oss i den psykoanalytiska erfarenheten (1949), svensk översättning i Jacques Lacan: *Écrits* (1989), Natur och Kultur
Lacan J, Några reflektioner över jaget (1953), svensk översättning i *Divan*, nr 3, 1995

Lördag 7/3

Seminarium om föreläsning 3

Utifrån text på 2-3 sidor med två diskussionsfrågor.
Texten mejlas seminarieledare **3/3 kl 23.59**.

Seminariegrupper:

- 1) 8-10
- 2) 10.15-12.15
- 3) 12.30-14.30
- 4) 12.30-14.30 dig

Seminarieledare:

Per Magnus Johansson
Mathias Alvidius
Mathias Alvidius
Mats Leffler

Text mejlas till:

archepmj@gmail.com
alvidius.mathias@gmail.com
alvidius.mathias@gmail.com
mats.leffler@gmail.com

Onsdag 11/3 18-20

Föreläsning 4: Paranoia och narcissism – föreläsare Ulf Karl Olov Nilsson

Digital länk: <https://us06web.zoom.us/j/87312068991?pwd=jRom4eRBcELYZLaHgWhcYMBwfRn3W3.1>

Pseudonymen "Man of Street" drev i början av 1900-talet ett tryckeri vid Lilla Torget i Göteborg. På 1930-talet skrev han en bortglömd självbiografi, *Liv och idéer*, där han presenterar visionära och häpnadsväckande framsynta politiska idéer – exempelvis förutser han kommande välfärdsreformer, EU och Krügerkraschen. Med tiden utvecklar Man of Street alltmer paranoida föreställningar. Han kallar sig "intellekt världsmästare" och upplever hur hans idéer stjäls av regeringar världen över och anser sig förföljd av såväl bolsjevikerna som tidningsmannen Torgny Segerstedts hemliga agenter. Föreläsningen syftar till att reflektera över fallet Man of Street och över paranoians förhållande till narcissism.

Kurslitteratur:

Ulf Karl Olov Nilsson, *En intellekt världsmästare* (Norstedts 2022)

Boken är satt i så kallad "tête-bêche", dvs den går att läsa från två håll. Från ena hållet läser man Man of Streets självbiografi och från det andra UKON:s analys av fallet. Kurslitteratur är den senare.

Boken går att köpa på plats på Nordenskiöldsgatan för 140 kr (Swish), alternativt skickas per post, 140 + porto.

Lördag 21/3

Seminarium om föreläsning 4

Utifrån text på 2-3 sidor med två diskussionsfrågor.
Texten mejlas seminarieledare senast **17/3 kl 23.59**.

Seminariegrupper:

- 1) 8-10
- 2) 10.15-12.15
- 3) 12.30-14.30
- 4) 12.30-14.30 dig

Seminarieledare:

Ulf Karl Olov Nilsson
Ulf Karl Olov Nilsson
Peter Sand
Per Magnus Johansson

Text mejlas till:

ukon@glanta.org
ukon@glanta.org
peterbsand@gmail.com
archepmj@gmail.com

Delkurs 4: Psykos

Onsdag 25/3 18-20

Föreläsning 1: Om fallet Schreber – föreläsare Mats Leffler

Digital länk: <https://us06web.zoom.us/j/82249106366?pwd=hT2bnrTN0ORa7GTvyazdbj4ZIOHUxd.1>

Freud uppfattade inte psykotiska tillstånd som behandlingsbara och träffade inte själv psykotiska patienter. Däremot är psykos en psykopatologisk kategori av stor betydelse för hans teoretiserande. Fallbeskrivningen från 1911 rörande senatspresident Daniel Paul Schreber bygger helt på dennes år 1903 utgivna egna dagböcker, *Denkwürdigkeiten eines Nervenkranken*. "Schreber" måste anses vara Freuds viktigaste text om psykos och brukar räknas in bland de fem stora fallanalyserna. Föreläsningen syftar till att utforska Schrebers symptomatik och dess bakgrund i relation till psykoanalysens och psykiatrins teori och praktik.

Kurslitteratur:

Freud S. (1911), *Psykoanalytiska anmärkningar om ett självbiografiskt beskrivet fall av paranoia – dementia paranoides (Schreber)*, i *Samlade Skrifter VI (S.SKR.)*, Stockholm: Natur och Kultur.

Mannoni, O (1969), "Schreber als Schreiber", i *Psykoanalytisk Tid/Skrift* 2002:2-3. Köps [HÄR](#)

Schreber D. P. (1903), "Öppet brev till Herr Geheimeråd Professor Doktor Flechsig", i *Psykoanalytisk Tid/Skrift*, 2002:2-3.

Schreber D. P. (1903), Ur *En nervsjuks tänkvärdheter*, i *Psykoanalytisk Tid/Skrift* 2002:2-3.

Lördag 18/4

Seminarium om föreläsning 1

Utifrån text på 2-3 sidor med två diskussionsfrågor.

Texten mejlas seminarieledare senast **14/4 kl 23.59**.

Seminariegrupper:

1) 8-10

2) 10.15-12.15

3) 12.30-14.30

4) 12.30-14.30 dig

Seminarieledare:

Mats Leffler

Mats Leffler

Ulf Karl Olov Nilsson

Mathias Alvidius

Text mejlas till:

mats.leffler@gmail.com

mats.leffler@gmail.com

ukon@glanta.org

alvidius.mathias@gmail.com

Onsdag 22/4 18-20

Föreläsning 2: Lacan och psykosen – föreläsare Mats Leffler

Digital länk: <https://us06web.zoom.us/j/83543488195?pwd=QGOWmObbba9TbbR8EP4n4VJkxZ7z5e.1>

Jacques Lacan skrev sin avhandling i medicin om den paranoia psykosen, *De la psychose paranoïaque dans ses rapports avec la personnalité* (1932), och han visade även i övrigt tidigt ett intresse för psykosens yttringar. "Om en förberedande fråga inför varje möjlig behandling av psykosen" utgör en sammanfattning av de första delarna av hans seminarium *Les psychoses* från 1955-56. Föreläsningen syftar till att ge en bild av Lacans teorier om psykosen.

Kurslitteratur:

Lacan J "Om en förberedande fråga inför varje möjlig behandling av psykosen", i *Ord & Bild* 6/2000. Lacan är svåröversatt, och det rekommenderas att också läsa en annan översättning av texten. Det franska originalet återfinns i *Les Écrits* (Seuil, 1966) som även översatts till engelska av Bruce Fink (Norton).
Aulagnier, P. (1964), "Anmärkningar om den psykotiska strukturen", i *Psykoanalytisk Tid/Skrift* 2002:2-3.
Leguil, F (1992), "Psykosens klinik hos Freud och Lacan", i *Psykoanalytisk Tid/Skrift* 2002:2-3.
Muller J. P. "Språk, psykos och subjekt hos Lacan", i *Psykoanalytisk Tid/Skrift* 2002:2-3.
Safouan, M. (2001) Lacans seminarium om psykoserna, i *Psykoanalytisk Tid/Skrift* 2002:2-3.
Schaezel J.-C. (1970), "Bronshjälms", opublicerad översättning av Mathias Alvidius.

Lördag 2/5

Seminarium om föreläsning 2

Utifrån text på 2-3 sidor med två diskussionsfrågor.
Texten mejlas seminarieledare senast **28/4 kl 23.59**.

Seminariegrupper:

- 1) 8-10
- 2) 10.15-12.15
- 3) 12.30-14.30
- 4) 12.30-14.30 dig

Seminarieledare:

Mathias Alvidius
Mats Leffler
Mats Leffler
Ulf Karl Olov Nilsson

Text mejlas till:

alvidius.mathias@gmail.com
mats.leffler@gmail.com
mats.leffler@gmail.com
ukon@glanta.org

Onsdag 6/5 18-20

Föreläsning 3: Differentialdiagnostiska aspekter på psykosen - föreläsare Mats Leffler

Digital länk: <https://us06web.zoom.us/j/85109089491?pwd=1d2aYF2SjqOiWLO3MrP5vCOBrsZjJQ.1>

De stora psykopatologiska kategorierna hos Freud är neuros, psykos och perversion; ibland använder han också begreppet narcissistisk neuros. Inom den franska psykoanalysen behålls Freuds kategorier, medan man inom en anglosaxisk tradition oftare i stället för perversion använder sig av borderline-begreppet. Inom psykoanalysen förbinds ofta de olika psykopatologiska strukturerna med olika typer av försvarsmekanismer, varvid neurosen förknippas med bortträngningen ('Verdrängung') och negeringen ('Verneinung'), psykos med förkastandet ('Verwerfung') och perversionen med förnekandet ('Verleugnung'). Ett ytterligare begrepp som är aktuellt hos Freud och som också varit viktigt för senare teoribildning är klyvning ('Spaltung', 'Ich-Spaltung') Föreläsningen syftar till att diskutera dessa begrepp och deras innebörd, med särskilt avseende på psykosens mekanismer. Resonemangen kring psykosens relateras även till kliniska frågor, bland annat genom Peter Handkes roman *Målvaktens skräck vid straffspark*.

Kurslitteratur:

Freud S. (1915), "Rapport om ett fall av paranoia som talar emot den psykoanalytiska teorin", *S.SKR. VII*.
Freud S (1922), "Om några neurotiska mekanismer vid svartsjuka, paranoia och homosexualitet", i *S.SKR. VII*.
Freud S. (1924b), "Neuros och psykos", i *S.SKR. VII*.
Freud S. (1924e), "Realitetsförlusten vid neuros och psykos", i *S.SKR. VII*.
Freud S. (1925), "Negeringen", i *S.SKR. IX*.
Freud S. (1927), "Fetischism", i *S.SKR. IX*.
Freud S. (1940 [1938]), "Jagklyvning i försvarsprocessen", i *S.SKR. IX*.
Handke P. (1970), *Målvaktens skräck vid straffspark*, i *Målvaktens skräck vid straffspark; Kort brev till långt farväl; Långsam hemkomst*, Bonniers, 2019.
Sebald W. G. "Under vattnets spegel. Peter Handkes berättelse om målvaktens skräck", i *Arche* 2025: 94-95 (PDF)

Lördag 23/5

Seminarium om föreläsning 3

Utifrån text på 2-3 sidor med två diskussionsfrågor.

Texten mejlas seminarieledare senast **19/5 kl 23.59**.

Seminariegrupper:

- 1) 8-10
- 2) 10.15-12.15
- 3) 12.30-14.30
- 4) 12.30-14.30 dig

Seminarieledare:

Per Magnus Johansson
Mats Leffler
Mathias Alvidius
Mats Leffler

Text mejlas till:

archepmj@gmail.com
mats.leffler@gmail.com
alvidius.mathias@gmail.com
mats.leffler@gmail.com

Onsdag 3/6 17-20

Föreläsning 4: Om korpral Lortie. Om psykosen och fadersfunktionen – föreläsare Per Magnus Johansson

Samtal om handledning år 2

Digital länk: <https://us06web.zoom.us/j/87150663253?pwd=RQNW3QkZAE6txgyNAPWtuKsRiablo.1>

Pierre Legendre (1930-2023) var rättshistoriker och psykoanalytiker vid *l'École* vid den av Lacan grundade *École Freudienne de Paris*. Han undervisade humanistiska forskare och rättshistoriker vid *École pratique des hautes études*, skapad 1868 i Paris. Han var en vetenskaplig författare som också inspirerades av psykoanalysen. Boken om korpral Denis Lortie utgår från det attentat som denne genomförde mot Quebecs nationalförsamling och som ledde till tre personers död. Som en orsak till sitt handlande angav Lortie senare att "Quebecs regering liknade min far". I senare domstolsförhandlingar insisterade han på att inte bli dömd till slutet psykiatrisk vård, utan i stället få ett fängelsestraff, trots att han led av vanföreställningar då han begick sitt dåd.

Legendres text sträcker sig från en utförlig redogörelse för händelseförloppet till ett försök att förstå de bakomliggande faktorer som ledde fram till Lorties agerande. I sista hand, och med beaktande av Lorties ovan citerade ord, betraktar Legendre dråpet som ett fadersmord och ställer det därmed i relation till ett rättshistoriskt reflekterande med teoretiska konsekvenser för psykoanalysen.

Kurslitteratur:

Legendre, P (1989), *Korpral Lorties brott. Traktat om fadern*, Arche Press, 2019.

Johansson P.M. (2019), "Förord", i Legendre 2019.

Johansson P.M.; Leffler M (2020) "Korpral Lorties brott. Ett samtal om Fadern", i Arche 2020: 70-71. (PDF)

Lördag 6/6

Seminarium om föreläsning 4

Utifrån text på 2-3 sidor med två diskussionsfrågor.

Texten mejlas seminarieledare senast **2/6 kl 23.59**.

Seminariegrupper:

- 1) 8-10
- 2) 10.15-12.15
- 3) 12.30-14.30
- 4) 12.30-14.30 dig

Seminarieledare:

Mats Leffler
Per Magnus Johansson
Per Magnus Johansson
Mathias Alvidius

Text mejlas till:

mats.leffler@gmail.com
archepmj@gmail.com
archepmj@gmail.com
alvidius.mathias@gmail.com

Indikerar avvikande tid